

ДВНЗ
«Українська академія банківської справи
Національного Банку України»

Препринт серії № UABS DPD/2014/016

Ткаченко Є.О.
студентка групи ЗМП-21

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО
КРЕДИТУВАННЯ**

ВСТУП

Постановка проблеми. Як форма промислового капіталу виокремлюється позичковий капітал, що також є формою руху банківського капіталу, органічно пов'язаного з кредитом. У період первісного нагромадження капіталу торгова і промислова буржуазія боролася з лихварством, оскільки виплата високих відсотків поглинала більшу частину їх прибутків. У невеликих розмірах лихварський капітал існує і нині (наприклад, ломбардні позички). Відносини економічної власності виникали і за такого виду кредитування, як продаж товарів у кредит з відстрочкою платежів.

Кредит посідає важливе місце у фінансовій системі України. Кредит – це важливий інститут, за допомогою якого держава здійснює мобілізацію та перерозподіл тимчасово вільних коштів і контроль за їх правильним використанням. Кредит сприяє підвищенню ефективності економіки, забезпечує перелив капіталу, стимулює грошовий обіг та є важливим інструментом державного регулювання економікою.

Споживче кредитування є одним з найпоширеніших видів банківських операцій у розвинутих країнах світу і є одним зі стимулюючих факторів розвитку економік цих країн. Вітчизняні комерційні банки прагнуть до збільшення обсягів кредитування за такими програмами, оскільки споживче кредитування користується популярністю серед населення та має потенціал розвитку. За даними Національного банку України (НБУ), станом на серпень 2013 р. обсяг нових споживчих кредитів, наданих домашнім господарствам, у річному обчисленні становив 104,9 млрд. грн., кредитів на нерухомість – 3,056 млрд. грн.

Разом з тим дана практика призводить до зростання кредитних ризиків, а рівень довіри населення до фінансових установ є досить низьким. Згідно з дослідженням Проекту «Розвиток фінансового сектору» 2010 р., кожен четвертий українець мав негативний досвід фінансових операцій, таких як банківський депозит, споживчий кредит або кредитна картка. Отже, відновлення довіри до фінансового сектору повинне бути головною метою правової реформи споживчого кредитування.

Протягом останніх років сфера споживчого кредитування багатьох країн зазнала значних трансформацій, тому треба вивчити зарубіжний досвід у цій сфері. Враховуючи наміри уряду України щодо підписання Угоди про асоціацію з ЄС, варто проаналізувати норми законодавства ЄС щодо споживчого кредитування.

Правове регулювання банківського споживчого кредитування та забезпечення належного рівня його функціонування мають неабияке значення для успішного розвитку ринку роздрібних фінансових послуг і стабільності фінансового сектору. Однак виникнення проблем в процесі споживчого кредитування свідчить про недостатність визначення його форми і змісту,

недостатність аналізу норм правового регулювання, захисту прав клієнтів, що засвідчує **актуальність** дослідження даної проблеми.

Ступінь розробленості теми. Питання розвитку споживчого кредитування розглядаються в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Так, зокрема, проблеми, пов'язані зі споживчим кредитуванням, досліджували А. Евтух, Б. Едвардс, О. Куценко, Г. Панова, Л. Торубка, В. Мамутов, С. Щеглова тощо. Питання правового регулювання споживчого кредитування загалом та його окремих аспектів розглядалися, зокрема, такими авторами, як І. Безклубий (при дослідженні банківських правочинів), С. Лепех (цивільно-правове регулювання кредитного договору), Л. Іваненко (при дослідженні кредитування в іноземній валюті), Г. Шемшученко (фінансово-правові аспекти регулювання банківського кредитування).

Але проблемні моменти споживчого кредитування розглядалися побіжно, порівняльно-правовому аспекту з урахуванням сучасних тенденцій розвитку законодавства ЄС приділялася недостатня увага. Існує низка проблем, що стосуються аспектів правового регулювання банківського споживчого кредитування і потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Метою роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів правового регулювання банківського споживчого кредитування, розробка шляхів їх вдосконалення, а також аналіз стану охорони праці в адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО».

Досягненню мети дослідження передувало розв'язання наступних завдань:

- з'ясувати поняття та сутність споживчого кредиту, подати класифікацію споживчого кредитування;
- висвітлити поняття та особливості банківського споживчого кредитування;
- проаналізувати правове регулювання банківського споживчого кредитування в Україні;
- здійснити порівняльний аналіз правового регулювання банківського споживчого кредитування України, РФ та країн ЄС;
- дослідити систему управління охороною праці в адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО»;
- здійснити аналіз небезпечних і шкідливих факторів умов праці в досліджуваній організації;
- дослідити аспекти, що пов'язані з безпекою в надзвичайних ситуаціях, в адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО».

Об'єктом дослідження є процес банківського споживчого кредитування.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних та практичних аспектів правового регулювання банківського споживчого кредитування, а також стан охорони праці.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні наукові методи: діалектичний та історичний методи застосовувалися при розгляді досліджуваних проблем та визначенні основних напрямів становлення системи банківського споживчого кредитування; системний метод – при

дослідженні сутності споживчого кредитування та підстав його класифікації; формально-юридичний – при аналізі норм чинного законодавства, які регулюють банківське споживче кредитування; логічний – при тлумаченні норм права; методи порівняння, групування та графічний метод – для побудови таблиць тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у здійсненому комплексному дослідженні відносин, які виникають у процесі банківського споживчого кредитування в Україні, відносин, пов'язаних з використанням споживчих кредитів фізичними та юридичними особами.

Практичне значення одержаних результатів визначається новизною дослідження і полягає у висвітленні актуальних питань правового регулювання споживчого кредитування, правових відносин, які виникають у процесі здійснення банківського споживчого кредитування, можливості використання результатів для вдосконалення локальних нормативних актів щодо регулювання окремих аспектів здійснення банками споживчого кредитування.

Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення програм навчальних дисциплін «Банківське право», «Господарське право», спецкурсу з проблем кредитування, у викладанні цих дисциплін і при підготовці навчальних посібників, методичних рекомендацій для студентів юридичних факультетів.

Структура роботи відповідає меті та завданням дослідження і складається зі вступу, чотирьох розділів, два з яких складаються з трьох підрозділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок, основний текст налічує 80 сторінок, список використаних джерел містить 78 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дипломної роботи, її актуальність, визначено мету і завдання, описано матеріал, об'єкт, предмет і методи дослідження, вказано наукову новизну, теоретичне та практичне значення, структуру роботи.

У **першому розділі «Загальнотеоретичні підходи до розуміння споживчого кредитування»** подано теоретико-методологічний аналіз проблем споживчого кредитування.

Підрозділ перший «Поняття та сутність споживчого кредиту» присвячений висвітленню генези та сутності споживчого кредиту. Так, аналіз генези споживчого кредитування як економічного явища дозволяє стверджувати, що перші кредити в історії людства були пов'язані, як правило, з потребою, а не з можливістю отримати додатковий прибуток. У римському праві явище кредиту охоплювало сферу передачі будь-якого майна на засадах його повернення, а у подальшому сфера відображення цього явища в правових нормах звузилась і стосувалася лише грошей та інших речей, визначених родовими ознаками. Сучасний кредит – це одна з найскладніших економіко-юридичних категорій, адже як в економічній теорії, так і в юриспруденції тривають дискусії вчених навколо питань, пов'язаних з сутністю кредиту. Проаналізувавши існуючі погляди науковців на досліджуваний інститут, ми розглядаємо споживчий кредит як вид невиробничого кредиту, тобто не призначеного для отримання додаткового прибутку, який надається для задоволення споживчих потреб населення (кредит фізичній особі) чи найманих працівників (кредит юридичній особі), під відсотки у тимчасове користування на умовах забезпечення, повернення, строковості, платності та цільової спрямованості та сплачується за рахунок джерел, не пов'язаних з експлуатацією наданого кредиту.

У *другому підрозділі «Класифікація споживчих кредитів»* проаналізовано підстави класифікації споживчих кредитів. Кількість підстав класифікації різниться відповідно до авторського бачення досліджуваного інституту, але найбільш розповсюдженими ознаками банківських споживчих кредитів є наступні: за об'єктами кредитування; за суб'єктами кредитування (кредиторами та позичальниками); за формою видачі; за цільовим характером; за строками кредитування; за строками повернення; за способом надання і характером обігу коштів; за порядком і способом організації надання; за ступенем покриття кредитом вартості товару; за видами забезпечення; за способами погашення позики; за характером і способом сплати відсотків; ступенем ризику тощо.

Третій підрозділ «Правове регулювання процесу споживчого кредитування» присвячений юридичному забезпеченню процесу споживчого кредитування. Щодо нормативного регулювання споживчого кредитування, то окремі аспекти цього процесу регулюються Цивільним кодексом України, окремі – Законом України «Про захист прав споживачів», окремі – іншими законодавчими актами, але спеціального законодавчого акту, в якому б

комплексно регулювалися всі аспекти споживчого кредитування, в Україні досі не має, що у першу чергу негативно відображається на рівні захисту прав фізичних осіб-споживачів, як боржників у відповідних договорах. З іншого боку правова невизначеність у цій сфері негативно впливає і на комерційні банки, які в цих умовах не можуть належним чином організувати відповідну діяльність та визначитися з її плануванням.

Другий розділ «Правовий режим банківського споживчого кредитування» присвячений аналізу проблеми правового регулювання банківського споживчого кредитування.

У підрозділі 2.1 «Поняття та особливості банківського споживчого кредитування» висвітлено сутність та специфічні ознаки саме банківського споживчого кредитування. Зокрема, термін «споживчий кредит» належить до числа системних понять банківського права, хоча часто поняття «споживчий кредит» ототожнюється зі споживчим банківським кредитом. Ми відокремлюємо ці два поняття і вважаємо за доцільне трактувати сутність споживчого банківського кредиту як основного виду споживчого кредиту, оскільки банківський споживчий кредит надається виключно банківськими установами. На нашу думку, найбільш вдалим є визначення, у якому банківський споживчий кредит розглядають не як самостійну форму кредитування, а як поєднання комерційного та банківського кредиту. Такий підхід є повним, оскільки спочатку банк виплачує магазинам або іншим організаціям кошти за продані товари та надані послуги, а потім позичальник (споживач) поступово погашає позику в банку.

Підрозділ 2.2 «Особливості правового регулювання банківського споживчого кредитування» присвячений різним аспектам правового регулювання банківського споживчого кредиту. Так, банківський споживчий кредит – це кошти, що надаються банком споживачеві на придбання продукції. Як вбачається, наступне поняття споживчого кредиту є більш вузьким, ніж поняття, яке надане у п.(с) ч. 1 ст. 3 Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 23 квітня 2008 року про кредитні угоди для споживачів і про відміну Директиви Ради 87/102/ЄЕС: «кредитна угода означає угоду, за якою кредитор надає або обіцяє надати споживчий кредит у вигляді відстроченого платежу, позику або іншу подібну фінансову послугу, за виключенням угод про надання послуг на постійній основі або про постачання товарів одного і того ж виду, коли споживач сплачує такі послуги або товари впродовж терміну їх постачання шляхом окремих платежів». На нашу думку, визначення споживчого кредиту в українському законодавстві має бути ширшим, із наведенням переліку винятків. Поняття, надане у п.(с) ч. 1 ст. 3 Директиви 2008/48/ЄС, слід імплементувати до законодавства України, оскільки воно відражає більш широкі можливості споживача щодо розпорядження наданої послугою. Імплементация норм зазначеної Директиви може відбуватися модульним або інтегрованим шляхом. За модульної імплементации норми останньої включаються певними блоками до національного законодавства, тобто розглядаються окремо від її юридичного контексту.

У підрозділі 2.3. «Порівняльний аналіз правового регулювання банківського споживчого кредитування України, Російської Федерації та країн ЄС» ми дійшли висновку, що на сучасному етапі сфера правового регулювання банківського споживчого кредитування України має схожі аспекти з Російською Федерацією. У чинному законодавстві Росії також відсутні спеціальні законодавчі акти, що регулюють відносини у сфері споживчого кредитування, і застосовуються загальні положення ЦК РФ про позику, а також положення Закону Російської Федерації «Про захист прав споживачів», які не враховують всієї специфіки даної сфери правового регулювання. Ураховуючи зарубіжний досвід і потреби ринку, слід визнати необхідність прийняття закону про споживче кредитування. Чинне законодавство в прямій формі не встановлює захист прав і законних інтересів споживачів послуг на ринку кредитування в якості основної мети діяльності державних органів, немає правових інструментів, які б гарантовано забезпечили захист інтересів позичальників у сфері споживчого кредитування.

У третьому розділі «Напрями вдосконалення правового режиму банківського споживчого кредитування» подано аналіз проблем у юридичному забезпеченні банківського споживчого кредитування та шляхів їх розв'язання. Ми вважаємо, що для вдосконалення процесу банківського споживчого кредитування необхідно вирішити низку завдань, а саме: зосередити увагу банківських установ на привабливості розвитку сектору банківського споживчого кредитування населення, поточний рівень якого в розрахунку на душу населення в Україні в шість разів нижчий від середньоєвропейського; ініціювати участь банківських установ у створенні та розширенні діяльності кредитних бюро для формування кредитної історії усіх фізичних осіб, які коли-небудь зверталися за кредитом у будь-яку кредитну установу країни; зосередити зусилля кредитних ризик-менеджерів на вдосконалення скорингових систем, за допомогою якої на основі кредитної історії «минулих» клієнтів банк намагається визначити, наскільки велика ймовірність, що конкретний потенційний позичальник поверне кредит у визначений термін тощо.

Четвертий розділ «Охорона праці і безпека в надзвичайних ситуаціях в адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО» присвячений проблемам охорони праці на конкретному підприємстві. Терміном «охорона праці» у вузькому розумінні завжди визначалося створення для працівників здорових та безпечних умов праці. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р. в ст. 1 – так визначає охорону праці: «охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі роботи». Виходячи зі змісту закону та інших зазначених вище нормативно-правових актів, на нашу думку, більш доцільно замість терміна «охорона праці» у вузькому розумінні вживати термін «охорона здоров'я працівників на виробництві», оскільки фактично метою таких заходів є саме охорона здоров'я працівника, збереження його працездатності на виробництві під час виконання трудових обов'язків.

Проведений аналіз дотримання безпеки праці дозволяє стверджувати, що в адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО» стан охорони праці знаходиться на достатньо високому рівні.

У **висновках** узагальнено основні результати дослідження, отримані при аналізі правового регулювання банківського споживчого кредитування.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження інституту банківського споживчого кредитування та аналіз його правового регулювання дозволили нам зробити наступні висновки:

1) За своєю сутністю, споживчий кредит є невиробничим кредитом, тобто він не призначений для отримання додаткового прибутку і надається для задоволення споживчих потреб населення (кредит фізичній особі) чи найманих працівників (кредит юридичній особі), під відсотки у тимчасове користування на умовах забезпечення, повернення, строковості, платності та цільової спрямованості та сплачується за рахунок джерел, не пов'язаних з експлуатацією наданого кредиту. Товарна форма кредиту, визначена у законодавстві, є лише фікцією, бо кредитуються все одно гроші, а останні мають суттєві специфічні відмінності порівняно з іншими речами, визначеними родовими ознаками, що вказує на їх універсальність як інструменту в кредитній сфері.

2) Споживчий кредит можна класифікувати за різноманітними ознаками: за об'єктами та суб'єктами, за типом учасників, видами забезпечення, термінами користування, методами погашення та обсягами кредитування тощо. Також підставами класифікації споживчого кредиту виступають: цільове використання, спосіб надання кредиту, форма видачі, строки надання кредитних ресурсів, вид застави та рівень ризику тощо.

3) Ситуація зі споживчим кредитування потребує реформування, адже на сьогодні відсутні нормативно-правові акти для регулювання споживчого кредитування і захисту прав споживачів. Необхідним є створення законодавчого документу, що забезпечить повернення банків до справедливої конкуренції та надання повної інформації про умови кредитування.

4) В чинному законодавстві про захист прав споживачів доцільно запровадити норму, що в разі виникнення неоднозначного тлумачення прав і обов'язків за договором, такі права й обов'язки тлумачаться на користь споживача.

5) Поняття «споживчий кредит» та «споживчий банківський кредит» слід відокремлювати і трактувати сутність споживчого банківського кредиту як основного виду споживчого кредиту, оскільки банківський споживчий кредит надається виключно банківськими установами. Спеціальний суб'єкт кредитування (банк) у даному випадку є головною особливістю даного виду кредитування.

6) Банківський споживчий кредит слід розглядати не як самостійну форму кредитування, а як поєднання комерційного кредиту (продаж товарів з відстрочкою платежу) та банківського (позики на споживчі цілі).

7) Щодо такої особливості банківського споживчого кредитування як об'єкт, то Національний банк України в Пам'ятці позичальника банку за споживчим кредитом визначає його як «продукція». Ми вважаємо за доцільне розширити поняття об'єкта банківського споживчого кредитування і

пропонуємо замінити зазначене поняття на поняття «блага і послуги». У цьому випадку визначення банківського споживчого кредиту НБУ буде більш точним.

8) На нашу думку, актуальними для споживачів є такі питання: зміни відсоткової ставки, забезпечення кредитів в іноземній валюті, залучення фірм з надання колекторських послуг. Дані питання потребують законодавчого врегулювання.

9) Важливою проблемою є наявність суперечностей у нормах чинного законодавства щодо можливостей, за допомогою яких можна призупинити стягнення майна банком.

10) В українському законодавстві не існує терміна «колектор», хоча діє Асоціація колекторського бізнесу (АКБУ). Закон, який би регулював їх діяльність, так і не був прийнятий. За відсутності закону – відсутні й правила, за якими повинен працювати певний бізнес.

11) Окрім зазначених вище у сфері банківського споживчого кредитування можна виділити такі проблеми:

- брак кваліфікованого персоналу, який здатен ефективно працювати з клієнтами – фізичними особами та дотримуватися необхідних вимог з надання роздрібних послуг;

- недостатній розвиток ринкової інфраструктури кредитного ринку щодо мережі представництв банківських установ;

- низький рівень культури населення в аспекті користування банківськими послугами;

- невисокий рівень доходів населення, що не дозволяє банкам реалізовувати депозитні стратегії, а тому залишається нерезалізованим потенціал надання кредитних послуг.

12) У російському законодавстві взаємини між банками і позичальниками, що виникають з надання, використання і погашення банківського споживчого кредиту, врегульовані нормами загального характеру, що містяться в Цивільному кодексі Російської Федерації, у Федеральному законі Російської Федерації «Про банки і банківську діяльність», а також у Законі Російської Федерації «Про захист прав споживачів».

13) Заслужує на увагу досвід зарубіжних країн у зазначеній галузі: у Великобританії, Німеччині, Франції та Сполучених Штатах Америки питання договору споживчого кредиту врегульовані на законодавчому рівні; у країнах – членах Європейського Союзу спеціальні закони про споживче кредитування приймалися і уточнювалися в результаті прийняття кількох директив ЄС про споживчий кредит.

14) Чинне законодавство України у прямій формі не встановлює захист прав і законних інтересів споживачів послуг на ринку кредитування в якості основної мети діяльності державних органів, немає правових інструментів, які гарантовано забезпечують захист інтересів позичальників у сфері споживчого кредитування. Нормативно-правові акти не містять правових інструментів, що забезпечують усунення протиріч інтересів суб'єктів права, що виникають при споживчому кредитуванні. Банківське законодавство містить значну кількість прогалин та колізійних норм, які негативно впливають на банківську діяльність.

Зокрема, відсутнє чітке визначення банківської діяльності в сфері споживчого кредитування.

15) Правова реформа споживчого кредитування повинна, серед іншого, передбачати:

- запровадження принципу переваги економічного змісту договору споживчого кредиту над його формою;
- підвищення вимог до реклами й розкриття інформації про умови кредитування, зокрема в частині зазначення ефективної процентної ставки та загальної вартості кредиту (якщо в рекламі вказується процентна ставка);
- аналіз міжнародного досвіду на предмет доцільності запровадження стандартизованої форми розкриття інформації до укладення договору про надання кредиту;
- однакове застосування норм щодо споживчого кредитування до банків та небанківських фінансових установ;
- урегулювання інституту кредитних посередників;
- запровадження ефективних, пропорційних і превентивних заходів впливу за порушення захисту прав споживачів у сфері споживчого кредитування;
- визначення моделі державного нагляду й контролю за дотриманням прав споживачів фінансових послуг;
- законодавче врегулювання кредитних взаємовідносин між кредиторами і боржниками з обслуговування кредитів;
- збільшення обсягів кредитного портфеля банку із збереженням його якісних показників;
- розроблення механізмів, які б заборонили банкам кредитувати фізичних осіб без наявності інформації про їх реальні, а не номінальні доходи;
- ініціювання участі банківських установ у створенні та розширенні діяльності кредитних бюро для формування кредитної історії усіх фізичних осіб, які коли-небудь зверталися за кредитом у будь-яку кредитну установу країни;
- зосередження зусиль кредитних ризик-менеджерів на вдосконаленні скорингових систем;
- запровадження кваліфікаційних вимог до працівників банків;
- зосередження уваги банківських установ на привабливості розвитку сектору банківського споживчого кредитування населення.

16) Проведений аналіз стану охорони праці в Адвокатському об'єднанні «Адвокатська фірма «АКТІО» дозволяє визначити його відповідність усім вимогам законодавства та встановленим нормативам щодо санітарно-гігієнічних умов праці. Також доведено, в організації виконано усі вимоги щодо безпеки в надзвичайних ситуаціях. Приміщення організації забезпечені сучасними засобами своєчасного сповіщення про виникнення пожежі та пожежогасіння.

АНОТАЦІЯ

Ткаченко Є.О. Правове регулювання банківського споживчого кредитування. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Проведено аналіз умов банківського споживчого кредитування фізичних осіб в Україні, визначено актуальні проблеми ринку споживчого кредитування та перспективи його подальшого розвитку.

Досліджено проблеми правового регулювання банківського споживчого кредиту в Україні та окреслено напрями його реформування з позиції вдосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг. Розглянуто питання впровадження в національному законодавстві норм законодавства ЄС у зазначеній сфері.

Ключові слова: аналіз, споживче кредитування, фізичні особи, сучасний стан, банківський споживчий кредит, захист прав споживачів, фінансові послуги, Директива ЄС.

АННОТАЦИЯ

Ткаченко Е.А. Правовое регулирование банковского потребительского кредитования. – Рукопись.

Дипломная работа на соискание образовательно-квалификационного уровня «магистр».

Проведен анализ условий банковского потребительского кредитования физических лиц в Украине, определены актуальные проблемы рынка потребительского кредитования и перспективы его дальнейшего развития.

Исследованы проблемы правового регулирования банковского потребительского кредита в Украине и очерчены направления его реформирования из позиции усовершенствования защиты прав потребителей финансовых услуг. Рассмотрены вопросы внедрения в национальное законодательство норм законодательства ЕС в указанной сфере.

Ключевые слова: анализ, потребительское кредитование, физические лица, современное состояние, банковской потребительский кредит, защита прав потребителей, финансовые услуги, Директива ЕС.

SUMMARY

Tkachenko Y. Legal regulation of bank consumer lending. – Manuscript.

Diploma work on scientific educational qualification of «master»

Conducted the analysis of consumer crediting conditions for individuals in Ukraine, identified the current problems of a consumer credit market and the perspectives for its further development. Investigated the problems of legal regulation of consumer credit in Ukraine and outline direction, but its reform from the

standpoint of improving consumer protection financial services. Considered the question of the implementation in national law of EU legislation in this area.

Keywords: analysis, consumer crediting, individuals, current state. bank consumer credit, consumer protection, financial services, the EU Directive.